

BACHELOR POLITICOLOGIE

FACULTEIT DER SOCIALE WETENSCHAPPEN,
VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0613.VU

© 2017 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOR POLITICOLOGIE VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	11
BIJLAGEN	23
BIJLAGE 1: CURRICULA VITAE VAN DE PANNELLEDEN	25
BIJLAGE 2: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER.....	27
BIJLAGE 3: BEOOGDE EINDKWALIFICATIES.....	29
BIJLAGE 4: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	31
BIJLAGE 5: BEZOEKPROGRAMMA	35
BIJLAGE 6: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	37

Dit rapport is vastgesteld op 15 juni 2017.

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING POLITICOLOGIE VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 19 december 2014).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Politicologie

Naam van de opleiding:	Politicologie
CROHO-nummer:	56606
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	WO
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	Internationale Politiek; Politiek en Beleid.
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	3 juli 2018

Het bezoek van het visitatiepanel Politicologie aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam vond plaats op 20 en 21 april 2017.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Vrije Universiteit Amsterdam
Status van de instelling:	Bekostigd
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 20 januari 2017 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Politicologie beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Marijke Breuning (voorzitter), Professor of Political Sciences, Department of Political Science, University of North Texas in Denton, Texas, USA;
- Dr. Renske Doorenspleet, Associate Professor, Department of Political Science and International Studies, University of Warwick, UK;
- Dr. Christien Van den Anker, Associate Professor of Politics and International Relations, Faculty of Health & Applied Sciences, University of the West of England in Bristol, UK;
- Prof. dr. Ferdi De Ville, co-directeur van het Centre for EU Studies, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Peter Vermeersch, hoogleraar Politicologie, Faculteit Sociale Wetenschappen, Katholieke Universiteit Leuven, België;
- Prof. dr. Dirk De Bièvre, hoogleraar Internationale Politiek, Departement Politieke Wetenschappen, Universiteit Antwerpen, België;
- Kaisa de Bel (student-lid), derdejaars bachelorstudent Politicologie en tweedejaars bachelorstudent Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden.

Het panel werd ondersteund door mevr. dr. Marianne van der Weiden, die optrad als secretaris.

De curricula vitae van de panelleden zijn opgenomen in Bijlage 1.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

Vorbereiding

QANU ontving de kritische zelfreflectie van de bacheloropleiding Politicologie op 8 maart 2017 en stuurde deze zowel per post als digitaal door aan de panelleden. Zij lazen de kritische zelfreflectie en formuleerden naar aanleiding ervan vragen en opmerkingen. De secretaris groepeerde de vragen en opmerkingen per onderwerp in een samengesteld document. Additionele vragen van de panelleden werden aan de opleiding toegestuurd met het verzoek om deze nadere informatie tijdens het bezoek ter inzage te leggen.

Naast de kritische zelfreflectie ontvingen de panelleden elk een aantal bachelorscripties. In samenspraak met de voorzitter van het panel selecteerde de secretaris een steekproef van vijftien scripties. Hierbij is bewust gekozen voor scripties uit verschillende beoordelingscategorieën: vijf met een laag cijfer (6.0-6.9), vijf met een gemiddeld cijfer (7.0-8.4) en vijf met een hoge beoordeling (8.5-9.9). Ook zijn scripties geselecteerd uit verschillende jaren (2014-2015 en 2015-2016). Bij de scripties ontvingen de leden ook de beoordelingsformulieren die door de examinatoren waren ingevuld. Bij drie scripties uit 2014-2015 ontbraken de beoordelingsformulieren, omdat in dat jaar de archivering nog niet gedigitaliseerd was en de betreffende begeleider door langdurig verblijf in het buitenland de schriftelijke formulieren niet kon leveren. Sinds 2015-2016 is de archivering aangepast. Het panel bespreekt dit nader bij Standaard 3 in het rapport.

De commissie besteedde zorg aan het beoordelen van het wetenschappelijk niveau van de scripties, de eisen die door de opleiding aan de scripties worden gesteld en de zorgvuldigheid van de inhoudelijke beoordeling daarvan door de staf. In de scriptie dient de student immers aan te tonen over de vereiste kwalificaties te beschikken. De leden stuurden hun bevindingen voorafgaand aan het bezoek aan de secretaris, die er een overzicht van opstelde. Een overzicht van de bestudeerde scripties is opgenomen in bijlage 6.

Voorafgaand aan het visitatiebezoek stelde de secretaris een conceptprogramma op, dat in overleg met de visitatiecoördinator bij de opleiding en de voorzitter van het panel werd aangepast aan de specifieke situatie van de opleiding. Op verzoek van QANU stelde de visitatiecoördinator representatieve gesprekspanels samen. Het panel ontving voorafgaand aan het bezoek een overzicht van de gesprekspartners en stemde in met de door de opleiding gemaakte selectie. Een overzicht van het programma met alle gesprekspartners is opgenomen als bijlage 5 bij dit rapport. Voorafgaand aan het locatiebezoek werden zowel medewerkers als studenten op de hoogte gebracht van een spreekuur, waarin zij vertrouwelijk met de commissie konden spreken. Van dit spreekuur is geen gebruik gemaakt.

Bezoek

Het bezoek aan de opleiding vond plaats op 20 en 21 april 2017. Voorafgaand aan het bezoek hield het panel op de avond van 17 april een voorbereidend overleg. Tijdens deze vergadering besprak het panel de eerste indrukken. Verder werden op grond van de inhoudelijke expertise van de panelleden afspraken gemaakt over de taakverdeling en noteerde het panel welke vragen het in de verschillende gesprekken wilde stellen.

Tijdens het bezoek sprak het panel met (een representatieve vertegenwoordiging van) het management, studenten, docenten, alumni en werkveld, opleidingscommissie en examencommissie. Het panel nam ook kennis van het materiaal dat ter inzage lag. Een overzicht van deze materialen is opgenomen in bijlage 6. Het panel heeft een deel van de laatste dag van het bezoek gebruikt om de mondelinge rapportage van de voorzitter voor te bereiden en te discussiëren over de beoordeling

van de opleiding. Aan het einde van het bezoek presenteerde de voorzitter de algemene waarnemingen en indrukken van het panel over de bacheloropleiding.

Rapportage

De secretaris heeft op basis van de bevindingen van het panel een conceptrapport opgesteld. Dit conceptrapport is voorgelegd aan de leden van het panel en op basis van hun feedback aangepast. Na vaststelling is het conceptrapport vervolgens naar de instelling gestuurd voor een controle op feitelijke onjuistheden. De opmerkingen van de opleidingen zijn besproken met de voorzitter van het panel, waarna de secretaris het definitieve rapport opmaakte en voor een laatste ronde van commentaar rondstuurde aan het panel ter vaststelling.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De bacheloropleiding Politicologie van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) leidt studenten op die politieke processen en hun uitkomsten kunnen analyseren in het licht van de omgeving waarin ze tot stand komen. Ze worden voorbereid op een vervolgopleiding op masterniveau of een functie op de arbeidsmarkt. De opleiding heeft een veldadviesraad ingesteld voor structureel overleg met het werkveld. Na hun opleiding hebben studenten kennis en inzicht verworven in begrippen en theorieën van internationale betrekkingen, vergelijkende politicologie en politieke theorie, en hebben ze methodologische kennis en vaardigheden opgedaan waarmee ze politicologisch onderzoek kunnen uitvoeren. De opleiding heeft de beoogde eindkwalificaties geformuleerd aan de hand van eindtermen. Het panel stelt vast dat deze eindtermen passen bij het domeinspecifieke referentiekader en de Dublin descriptoren op bachelorniveau. De bacheloropleiding Politicologie profileert zich vanuit de kernwaarden van de VU: open, persoonlijk en verantwoordelijk, en concretiseert deze waarden in de thema's academisch burgerschap, academische gemeenschap en maatschappelijke relevantie. Het panel adviseert deze waarden meer expliciet te verwerken in de beoogde eindkwalificaties. Het panel beoordeelt Standaard 1 als voldoende.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is van oordeel dat de inhoud en opbouw van het programma passen bij de beoogde eindkwalificaties. Er zijn duidelijke leerlijnen die het programma structureren, terwijl er ook voldoende ruimte is voor eigen invulling, namelijk in de profileringsruimte en in de keuze van een onderwerp voor de bachelorscriptie. Het cursusmateriaal dat het panel heeft ingezien is van een passend niveau. In 2017-2018 zal het bachelorprogramma door een facultaire onderwijsvernieuwing herzien worden. De interdisciplinaire invalshoek wordt sterker. Het programma zal drie faculteitsbrede themablokken omvatten over maatschappelijk relevante en actuele thema's, waarvan een student er één moet kiezen: 'Networks', 'Diversity' of 'Globalization'.

De werkvormen bestaan vooral uit hoorcolleges, werkgroepen en practica. Parallel aan de hoorcolleges die gericht zijn op de inhoudelijke leerlijn, worden in het eerste jaar werkgroepen georganiseerd waarin studenten werken aan de onderzoeks- en schrijflijn. Deze zijn in het studiejaar 2016-2017 herzien, met meer activerende werkvormen, waardoor de uitval in het eerste jaar succesvol is gereduceerd. In de profileringsruimte kunnen studenten een minor of stage volgen of een periode in het buitenland studeren. Studenten schrijven hun bachelorscriptie over een klein individueel onderzoek, maar werken daarbij samen in groepen van ongeveer tien studenten rond een thema. In de groepen bespreken de studenten onder begeleiding van de docent met elkaar de opdrachten (delen van de scriptie) die ze hebben uitgevoerd. Studenten ervaren dit als een goede opbouw die hun vertrouwen geeft dat ze de scriptie tijdig en met succes zullen afronden. Ongeveer twee derde van de vakken wordt in het Engels gegeven. Dit is bedoeld om deelname door Europese uitwisselingsstudenten mogelijk te maken. Het panel meent dat studenten hierdoor adequaat worden voorbereid op een eventuele Engelstalige masteropleiding.

Jaarlijks beginnen zestig à zeventig studenten aan de opleiding. De opleiding streeft naar diversiteit van de instroom in brede zin (gender, religie, nationaliteit, etniciteit, sociaaleconomische achtergrond). De VU trekt relatief veel eerstegeneratiestudenten en studenten met een migratieachtergrond. Voor tutoren heeft de faculteit een specifieke training ontwikkeld. Diversiteit is ook een onderdeel van de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). Het panel vindt het een sterk punt dat de aandacht voor diversiteit omgezet is in praktijk. Studenten voelen zich thuis in de opleiding en kiezen veelal bewust voor de VU vanwege de kleinschaligheid en de persoonlijke benadering. Elke student wordt begeleid door een vaste tutor, in het eerste jaar gekoppeld aan de bachelorwerkgroepen, later op individuele basis. Met de bachelorherziening zal het tutoraat nog versterkt worden. De opleiding heeft geen struikelvakken. De studeerbaarheid is voldoende.

Het personeel is inhoudelijk en didactisch goed gekwalificeerd, bestaat voor een groot deel uit gerenommeerde onderzoekers, is gedreven en investeert veel in de intensieve begeleiding van de studenten. Het curriculum, het personeel en de voorzieningen vormen een samenhangende onderwijsleeromgeving voor de studenten. Het panel beoordeelt Standaard 2 als voldoende.

Standaard 3: Toetsing

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding is ingebed in het facultaire toetsbeleid waarin uitgangspunten en normen voor goede toetsing zijn vastgelegd. De toetsing is gebaseerd op een toetsplan, waarin ook een toetsmatrijs is opgenomen. De toetsvormen sluiten aan bij de vakken: schriftelijke tentamens bij hoorcolleges en schriftelijke opdrachten bij werkgroepen en practica. De validiteit van toetsen wordt geborgd door de toetsmatrijs die wordt opgenomen in het cursusdossier en doordat elke examinerator de conceptversie van een tentamen voorlegt aan ten minste één collega. Ten behoeve van de betrouwbaarheid wordt gewerkt met antwoordmodellen en geëxpliciteerde beoordelingscriteria. Studenten worden geïnformeerd over de wijze van toetsing en waarop ze beoordeeld worden. Na bekendmaking van het cijfer kunnen ze hun werk inzien. Docenten geven snelle en gedetailleerde feedback op werkstukken en papers. Uit een analyse van de examencommissie bleek dat de maatregelen voor toetskwaliteit voldoende helder zijn geconcretiseerd, maar dat nog niet alle docenten er volledig mee werken.

Uit onderzoek van de examencommissie blijkt dat de beoordelaars van bachelorscripties verschillende werkwijzen hanteren: de een werkt met cijfers en de ander met meer globale woorden, niet iedereen onderbouwt het (deel)cijfer en niet alle beoordelaars werken met hetzelfde formulier. Het panel komt tot vergelijkbare bevindingen (zie Standaard 4) en concludeert dat het hierdoor niet voldoende inzichtelijk is waarom een bepaald (deel)cijfer gegeven wordt. Ook weet de student zo niet goed wat hij/zij anders moet doen om een hoger cijfer te behalen. Dit punt is door de examencommissie gesignaleerd. Sinds 2015-2016 is een tweede scriptiebeoordelaar verplicht. Het panel heeft de positieve effecten hiervan kunnen vaststellen (zie Standaard 4). Het panel adviseert de opleiding de intersubjectiviteit van het eindoordeel over de bachelorscripties te verhogen door steeds via expliciete motivering en via overleg tot een eindcijfer te komen.

De examencommissie is een centrale commissie voor alle opleidingen van de Faculteit Sociale Wetenschappen. De subcommissie Politicologie, die uit twee leden bestaat, wordt ingezet voor advisering over vrijstellingsverzoeken en om jaarlijks een cursus en een aantal scripties steekproefsgewijs te beoordelen. Dat is in theorie een gedegen mechanisme. Doordat de examencommissie echter niet op opleidings-, maar op faculteitsniveau is ingericht, kreeg het panel in eerste instantie de indruk dat haar aanpak vrijwel uitsluitend procedureel-formeel is en dat de examencommissie geen zicht heeft op de opvolging van kritiekpunten. Het extra materiaal dat het panel heeft ontvangen, laat echter zien dat de opleiding daadwerkelijk de punten van de examencommissie inhoudelijk oppakt en dat er collegiale uitwisseling plaatsvindt. Niet alleen kijkt de facultaire examencommissie over de jaren heen naar de ontwikkeling van de cursusdossiers, maar ook is het duidelijk uit de notulen van de onderwijscommissie dat de opleiding inhoudelijk opvolging geeft aan de kritiek van de examencommissie. Het panel adviseert de opleiding om deze verbeteringen ook formeel schriftelijk terug te koppelen aan de examencommissie, zodat daarmee de gehele 'controlecyclus' rond is. Het panel beoordeelt Standaard 3 als voldoende.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

Om het gerealiseerde eindniveau te beoordelen heeft het panel een steekproef van vijftien bachelorscripties en de bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd en gesproken met een aantal alumni. Elke scriptie wordt sinds 2015-2016 beoordeeld door de begeleider als eerste examinerator en door een tweede lezer als tweede examinerator. De toevoeging van een tweede beoordelaar heeft aantoonbaar bijgedragen aan een grotere intersubjectiviteit. Het panel vond in een aantal gevallen de cijfers voor scripties uit 2014-2015 te hoog, maar bij de scripties uit 2015-2016 kon het panel zich goed vinden in de gegeven beoordelingen. Op één uitzondering na waren alle scripties van voldoende niveau. Het panel trof een aantal uitstekende werkstukken aan, met een originele vraagstelling en een gedegen uitwerking.

Uit het gesprek met een aantal alumni bleek dat zij zich goed voorbereid voelen voor een aansluitende opleiding op masterniveau. Het panel concludeert dat de studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren. Het panel beoordeelt Standaard 4 als voldoende.

Het panel constateert vanuit zijn internationale achtergrond (België, VS en VK) met waardering dat de Nederlandse opleidingen in internationaal perspectief duidelijker gestructureerd en doordacht zijn dan de opleidingen elders. Ter verdere verbetering van de opleiding adviseert het panel de VU-kernwaarden expliciet te verwerken in de beoogde eindkwalificaties. Het panel ondersteunt de opzet van het nieuwe bachelorprogramma en de uitbreiding van het tutoraat naar het tweede en derde studiejaar. Het verdient aanbeveling de beoordeling van de bachelorscripties verder te versterken door op basis van collegiaal overleg tot meer eenduidigheid te komen bij het invullen van de beoordelingsformulieren. Het panel adviseert de opleiding om verbeteringen in de toetskwaliteit die worden ingezet naar aanleiding van feedback van de examencommissie, schriftelijk terug te koppelen aan de examencommissie, zodat deze voldoende zicht heeft op de (ontwikkeling van de) toetskwaliteit. .

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Politicologie

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eendoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 15 juni 2017

Prof. dr. Marijke Breuning

Marianne van der Weiden

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde eindkwalificaties tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De bacheloropleiding Politicologie leidt studenten op die politieke processen en hun uitkomsten kunnen analyseren in het licht van de omgeving waarin ze tot stand komen. Afgestudeerden zijn gekwalificeerd als analist van politiek en beleid binnen publieke (overheids)organisaties en als extern adviseur voor deze organisaties of voor bedrijven die raken aan publieke functies. Afgestudeerden zijn tevens voorbereid op een masteropleiding politicologie of verwante masteropleiding. Zij zijn voor deze vervolgstappen toegerust doordat ze kennis en inzicht hebben verworven in begrippen en theorieën van internationale betrekkingen, vergelijkende politicologie en politieke theorie, en methodologische kennis en vaardigheden hebben opgedaan waarmee ze politicologisch onderzoek kunnen uitvoeren. De opleiding heeft de beoogde eindkwalificaties geformuleerd aan de hand van eindtermen ten aanzien van kennis en inzicht, vaardigheden en attitude (zie bijlage 3). De eindtermen passen bij het domeinspecifieke referentiekader (zie bijlage 2) en de Dublin descriptoren op bachelorniveau. Het panel stelt vast dat de eindtermen passend zijn voor een bacheloropleiding politicologie.

De bacheloropleiding Politicologie profileert zich vanuit de VU-kernwaarden 'open', 'persoonlijk' en 'verantwoordelijk', en concretiseert deze waarden in de thema's academisch burgerschap, academische gemeenschap en maatschappelijke relevantie. Dit profiel staat beschreven in de kritische reflectie en was daarnaast herkenbaar in de verschillende gesprekken tijdens het bezoek: de kleinschaligheid van de opleiding en de ervaring dat een student aan de VU geen nummer is, maar vanaf de eerste dag gekend wordt en deel uitmaakt van de academische gemeenschap, was voor veel studenten de overweging om voor de opleiding politicologie aan de VU te kiezen. Bij Standaard 2 gaat het panel nader in op de wijze waarop de kernwaarden in het onderwijs zichtbaar zijn. Het panel vindt deze profilering aan de hand van waarden een sterk punt van de opleiding. In de beoogde eindkwalificaties zijn de kernwaarden impliciet terug te zien bij de eindtermen die gericht zijn op attitude. Het panel meent dat het nog sterker zou zijn als de kernwaarden expliciet verbonden worden aan de eindtermen. Dit ligt des te meer voor de hand na de voorgenomen bachelorherziening per studiejaar 2017-2018 (zie verder Standaard 2), omdat in de nieuwe opzet drie hedendaagse grote maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen in interdisciplinaire blokken aan de orde gesteld zullen worden: globalisering, informatiemaatschappij en diversiteit.

In vergelijking met andere bacheloropleidingen politicologie in Nederland en daarbuiten is de nauwe samenwerking met bestuurskunde specifiek voor de VU. Dat komt tot uitdrukking in de afstudeerrichting Politiek en Beleid en in een aantal vakken die door studenten politicologie en bestuurskunde gezamenlijk gevolgd worden in beide afstudeerrichtingen. Behalve door de integrale aandacht voor bestuur en beleid kenmerkt de opleiding zich door de integratie van vergelijkende en internationale politiek. In de kritische reflectie vermeldt de opleiding dat deze inhoudelijke profilering

vanaf studiejaar 2017-2018 in de eindtermen expliciet zal worden verwoord. Het panel ondersteunt dat voornemen, en adviseert om in die herformulering ook de hierboven genoemde explicitering van de kernwaarden te betrekken.

Om de aansluiting op vervolgoopleidingen en de arbeidsmarkt beter te kunnen toetsen heeft de opleiding een veldadviesraad ingesteld. Daarin zijn de universitaire wereld, het openbaar bestuur, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven vertegenwoordigd. Ruim de helft van de leden is alumnus van de opleiding of van de master Political Science. De veldadviesraad komt in het najaar van 2017 voor het eerst bijeen en zal zich dan onder andere buigen over de uitkomsten van de visitatie. Het panel vindt de instelling van de veldadviesraad een goede ontwikkeling.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de beoogde eindkwalificaties in overeenstemming zijn met wat van een bacheloropleiding politicologie verwacht mag worden: ze passen bij het domeinspecifieke referentiekader en de Dublin descriptoren op bachelorniveau. Op basis daarvan mag verwacht worden dat afgestudeerden voldoende toegerust zijn voor een aansluitende masteropleiding en voor een positie op de arbeidsmarkt in bestuur en beleid. De eindtermen maken voldoende duidelijk welke kennis, vaardigheden en attitude van afgestudeerde studenten wordt verwacht. Het panel adviseert de inhoudelijke en waardengerichte profilering van de opleiding er nog sterker in tot uitdrukking te brengen.

Conclusie

Bacheloropleiding Politicologie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**: het panel beoordeelt tandaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Programma: inhoud en structuur

In de huidige opzet heeft de bacheloropleiding twee thematische lijnen in de vorm van afstudeerrichtingen: 'Internationale politiek' en 'Politiek en beleid'. Na een gemeenschappelijk eerste jaar hebben beide afstudeerrichtingen in het tweede jaar een eigen programma. Het derde jaar is weer gemeenschappelijk. Zie bijlage 4 voor een schematisch overzicht.

In het eerste jaar maken de studenten kennis met de belangrijkste kerngebieden van de politicologie. Daarnaast start in het eerste jaar de onderzoekslernlijn. De vakken 'Methodologie van sociaalwetenschappelijk onderzoek' en 'Beschrijvende en inferentiële statistiek' zijn onderdeel van de academische kern die door alle studenten van de Faculteit Sociale Wetenschappen gezamenlijk gevolgd worden. Daarna leren studenten in het vak 'Wetenschapsgeschiedenis: instituties' hun eigen discipline te plaatsen in het bredere palet van de sociale wetenschappen. Aan de onderzoekslernlijn en de schrijfleurlijn werken de studenten vooral in de drie bachelorwerkgroepen die het hele eerste jaar parallel aan de hoorcolleges worden georganiseerd.

In het tweede jaar ligt het accent op de twee afstudeerrichtingen. Drie van de tien vakken volgen de studenten gezamenlijk: het 'Practicum publieke opinie en communicatie', het vak 'EU governance in an international context' en het vak 'Wetenschapsfilosofie'. Het practicum is een intensief

onderzoekseminar waarin studenten in groepsverband zelf onderzoek moeten uitvoeren. In de vakken per afstudeerrichting verdiepen de studenten zowel hun inhoudelijke als hun methodologische kennis en vaardigheden.

Het derde jaar begint met een profileringsruimte van 30 EC. Studenten kunnen die ruimte vullen met een stage, buitenlandverblijf of minor. Het bachelorprogramma wordt afgesloten met twee gezamenlijke vakken en de bachelorscriptie. Voor de bachelorscriptie voeren de studenten onder begeleiding een beperkt individueel onderzoek uit. De schrijfleerlijn heeft de studenten voorbereid op het schrijven van de thesis.

Het panel vindt de opbouw van het programma doordacht. Het heeft een duidelijke cumulatieve opbouw, toewerkend naar het realiseren van de eindkwalificaties. Het panel heeft het cursus- en toetsmateriaal van een aantal cursussen tijdens het bezoek nader bekeken en vindt die van het juiste niveau. Uit het gesprek met de studenten bleek dat zij de cumulatieve opbouw van het programma herkennen. Het panel vindt met name het vak 'Political analysis' goed gepositioneerd: het stelt op verdiepend niveau de verschillende paradigma's, onderzoekstradities en daarbij behorende onderzoeksmethoden aan de orde en traint de studenten in het analyseren en beoordelen van politieke data en onderzoeksresultaten en kritisch omgaan met literatuur. Op die manier is het een goede voorbereiding op de bachelorthesis, zoals ook door de studenten werd bevestigd. De maatschappelijke relevantie is volgens het opleidingsmanagement een integraal onderdeel van de vakken en de wijze waarop de docenten die invullen. De normatieve invulling van vakken past bij de VU. De toevoeging van het vak 'Contemporary social and political philosophy' in het herziene bachelorprogramma (zie hieronder) zal daar nog aan bijdragen. In de profileringsruimte krijgen de studenten de kans breder te kijken, door de keuze voor een minor, stage of studie in het buitenland. De studenten lieten het panel weten dat zij zich door de docenten gestimuleerd voelen hun horizon te verbreden, niet alleen in de profileringsruimte maar ook meer in het algemeen, bijvoorbeeld in studentenraden of vrijwilligerswerk. Ze vinden dit passen bij de waarden van de VU: open, persoonlijk en verantwoordelijk. Het panel deelt deze inschatting en vindt het een sterk punt van de opleiding.

Vanaf 2017-2018 wordt het bachelorprogramma herzien, in het kader van een facultaire onderwijsherziening. De faculteit vindt het belangrijk dat alle studenten een brede sociaalwetenschappelijke blik ontwikkelen, die hen in staat zal stellen hun disciplinaire opleiding binnen een bredere context te zien. Ook op dit moment zijn er zogenaamde matrixvakken die door studenten van meerdere opleidingen gezamenlijk gevolgd worden, maar studenten ervaren de samenvoeging met een andere opleiding niet altijd als een meerwaarde. In deze vakken wordt niet expliciet aan interdisciplinariteit gewerkt, wat in de nieuwe opzet wel het geval zal zijn. In het tweede jaar zullen drie faculteitsbrede themablokken worden aangeboden waarvan een student er één moet kiezen: 'Networks', 'Diversity' of 'Globalization'. Elk blok bestaat uit drie samenhangende vakken waarin het thema vanuit interdisciplinair perspectief wordt belicht: twee op facultair niveau en een flankerende disciplinaire werkgroep. De nieuwe vakken zijn door werkgroepen ontwikkeld waaraan docenten van alle opleidingen deelnemen. Bij de bachelorherziening krijgen tegelijkertijd de afstudeerrichtingen een nieuwe naam ('Mondiale politiek' en 'Nationale politiek en bestuur') en wordt een aantal politicologievakken herzien. Het panel is van oordeel dat de herziening een goede stap is, passend bij de waarden en thema's die de VU wil overbrengen. De studenten lieten het panel weten dat ze enthousiast zijn over deze onderwijsherziening en het academische en praktische voordeel ervan duidelijk zien. De vernieuwing is gebaseerd op evaluaties van het bestaande programma, waaruit een adequate responsiviteit blijkt. Minder gelukkig is het panel met de naamgeving van de faculteitsbrede vakken (SS4S) door de negatieve associaties die het acroniem oproept.

Werkvormen

De werkvormen in de opleiding zijn hoorcolleges, werkgroepen en practica. In het eerste jaar werken de studenten het hele jaar in werkgroepen die parallel lopen aan de hoorcolleges en waarin ze leren toe te passen wat ze in de hoorcolleges hebben gehoord. In de eerste werkgroep ligt het accent op het lezen van wetenschappelijke artikelen, in de tweede op het academisch schrijven, waarvoor de

opleiding een eigen Schrijfwijzer heeft ontwikkeld. De derde werkgroep is gericht op presentatie-, spreek- en debatvaardigheden en wordt afgesloten met een Model United Nations. Er zijn steeds drie parallelgroepen waarvoor studenten worden ingedeeld. Elke groep heeft een vaste docent. Naar aanleiding van tegenvallende slaagpercentages zijn de eerste twee werkgroepen dit studiejaar herzien. Door de werkgroepen te integreren met het tutoraat (zie hieronder) ervaren de studenten meer binding met de opleiding. De opdrachten in de eerste werkgroep werden pittiger, zodat studenten vanaf het begin merken dat een academische studie anders is dan de middelbare school. In de tweede werkgroep gaan studenten zelf het veld in om interviews af te nemen, waardoor ze in aanraking komen met de praktijk. Ook de ingevoerde gastcolleges dragen bij aan een grotere waardering door de studenten. De slaagpercentages van het huidige studiejaar blijken sterk verbeterd en de studenten zijn tevreden. Het panel is het met de docenten eens dat de nieuwe opzet een verbetering is.

In de profileringsruimte kunnen de studenten een stage lopen van maximaal 30 EC. Informatie over stagemogelijkheden is te vinden op de website en wordt daarnaast actief verspreid door de stagecoördinator en docenten. Er is een facultair stagedocument met eisen waaraan een stage moet voldoen en de opleiding politicologie heeft daarnaast nog een eigen handleiding. Vooraf maakt de student een plan dat moet worden goedgekeurd door de stagecoördinator en de examencommissie. De student sluit de stage af met een verslag dat eveneens door de stagecoördinator en de examencommissie wordt beoordeeld. Het panel vindt dat studenten door de substantiële omvang van de stage (een half jaar) goed kennis kunnen maken met de beroepspraktijk. Ook de andere mogelijkheden (minor, studie in het buitenland) vindt het panel waardevol. Hierdoor kunnen studenten hun eigen accent leggen in de studie.

Studenten schrijven hun bachelorscriptie over een klein individueel onderzoek, maar werken daarbij samen in groepen van ongeveer tien studenten. Vijf docenten zijn verantwoordelijk voor dit studieonderdeel. Zij formuleren vijf brede thema's waarvoor de studenten kunnen intekenen. Het overgrote deel van de studenten kan meedoen aan de groep van hun eerste voorkeur, de rest wordt ingedeeld bij de groep van hun tweede voorkeur. De studenten bevestigden tegenover het panel dat de thema's breed genoeg zijn om aan hun wensen te voldoen. De groepen komen wekelijks bij elkaar en bespreken dan onder begeleiding van de docent met elkaar de opdrachten (delen van de scriptie) die ze hebben uitgevoerd. Studenten werken op die manier aan peer review en kennisuitwisseling. Ze ervaren het als een goede opbouw waarin gezamenlijk naar het eindproduct toegewerkt wordt en die hun vertrouwen geeft dat ze de scriptie tijdig en met succes zullen afronden.

Ongeveer twee derde van de vakken wordt in het Engels gegeven. Dit is bedoeld om deelname door Europese uitwisselingsstudenten mogelijk te maken. Het panel heeft hierover geen klachten vernomen van de Nederlandstalige studenten en meent dat het hen adequaat voorbereidt op een eventueel Engelstalige masteropleiding.

In- en doorstroom

Jaarlijks beginnen zestig à zeventig studenten aan de bacheloropleiding politicologie. Ze worden toegelaten conform de wettelijke toelatingseisen. De opleiding probeert de aspirant-studenten een zo realistisch mogelijk beeld van de opleiding te geven door voorlichtingsactiviteiten en een zogenaamde matchingsprocedure. De opleiding streeft naar diversiteit van de instroom in brede zin (gender, religie, nationaliteit, etniciteit, sociaaleconomische achtergrond). De VU trekt relatief veel eerstegeneratiestudenten en studenten met een migratieachtergrond. De docenten zetten zich in om de diversiteit in hun onderwijs inhoudelijk te benutten door het te thematiseren en studenten voorbeelden uit verschillende achtergronden te laten inbrengen. In het nieuwe bachelorprogramma is diversiteit een van de drie maatschappelijke thema's in het tweede jaar. Voor tutores heeft de faculteit een training gespreksvaardigheden/diversiteitssensitiviteit ontwikkeld. Diversiteit is ook een onderdeel van de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). De docenten verwachten dat voor degenen die de BKO al hebben behaald, een opfriscursus geboden zal worden. Het panel vindt het een sterk punt dat de aandacht voor diversiteit aan de VU werkelijk doorleefd en geïnternaliseerd is, en effectief in praktijk is omgezet.

Dat studenten met verschillende achtergronden zich thuis voelen in de opleiding komt ook door de kleinschaligheid. Studenten voelen zich vanaf de eerste dag gekend: docenten kennen hen bij naam en onthouden wat ze hebben verteld. De binding met de opleiding wordt versterkt door het tutoraat. In het eerste jaar is het tutoraat gekoppeld aan de bachelorwerkgroepen. In het tweede jaar krijgt elke student een (senior) docent aangewezen als tutor. De tutor organiseert in het tweede jaar twee tutorgesprekken (december en mei) en ook een gesprek in het derde jaar na de profileringsperiode. In tutorgesprekken staat de inhoudelijke begeleiding centraal en komen ervaringen met de opleiding, studieprestaties, studiekeuze en oriëntatie op een masteropleiding en de arbeidsmarkt aan de orde. Voor studievoortgangproblemen die niet inhoudelijk gerelateerd zijn, kunnen studenten terecht bij een van de studieadviseurs. In 2017-2018 zal het tutoraat in het eerste, tweede en derde bachelorjaar versterkt worden, met meer bijeenkomsten en een meer verplichtend karakter. Het is de bedoeling dit ook naar het derde jaar uit te breiden. Andere activiteiten die de binding met de opleiding en met medestudenten versterken, zijn extracurriculaire activiteiten als de welcome party voor studenten na hun buitenlandverblijf. Studenten lieten het panel weten dat ze zich gehoord voelen en dat hun feedback serieus genomen wordt. Ze kunnen hun inbreng leveren in de cursusevaluaties, in de opleidingscommissie en in de 'lucht-je-hart-sessies' die de opleidingsdirecteur tweemaal per jaar organiseert. Het panel stelt vast dat de studenten zich door de persoonlijke benadering goed gekend en gehoord voelen.

De studenten ervaren geen echte struikelvakken. Statistiek wordt door veel studenten wel gezien als een struikelblok, maar de opleiding vangt dit op door de studenten in werkgroepen te laten oefenen en met SPSS te laten werken, en door veel opdrachten en deeltaetsen te laten uitvoeren. Het rendement was het afgelopen jaar lager dan voorheen, vooral door de lage slaagpercentages van de bachelorwerkgroepen. Door de boven beschreven aanpassingen zijn de resultaten nu beter, wat waarschijnlijk ook tot een hoger rendement zal leiden. Het panel concludeert dat de studeerbaarheid voldoende is.

Personeel

Uit de informatie blijkt dat de opleiding beschikt over deskundig personeel. Het overgrote deel van de staf is gepromoveerd (86 procent), heeft de BKO behaald (76 procent) en bestaat uit ervaren en internationaal gerenommeerde onderzoekers die zorgen voor de noodzakelijke koppeling tussen onderwijs en onderzoek. Het onderzoek is bij de laatste onderzoeksbeoordeling zeer positief beoordeeld, met een gemiddeld cijfer van 4,5 uit 5. Uit de gesprekken tijdens het bezoek bleek dat de meeste docenten gedreven en bevlogen zijn. Zij zetten zich in voor hun eigen vakken, maar daarnaast ook voor coördinerende en ontwikkeltaken, bijvoorbeeld als stage- of thesiscoördinator en als werkgroep lid bij de ontwikkeling van het herziene bachelorprogramma. De studenten zijn te spreken over de snelle en gedetailleerde feedback die ze van hun docenten krijgen. Ze waarderen de korte lijnen in de opleiding en de toegankelijkheid van de docenten.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de inhoud en opbouw van het programma passen bij de beoogde eindkwalificaties. Er zijn duidelijke leerlijnen die het programma structureren, terwijl er ook voldoende ruimte is voor eigen invulling, namelijk in de profileringsruimte en in de keuze van een onderwerp voor de bachelorscriptie. De werkvormen zijn dit jaar verbeterd door de nieuwe opzet van de eerste twee bachelorwerkgroepen. In het nieuwe programma dat volgend jaar van start gaat, zal politicologie ingebed worden in een bredere interdisciplinaire context. Het panel vindt dat deze opzet past bij de waarden en thema's die de VU wil overbrengen en hoopt dat het nieuwe programma aan de verwachtingen zal voldoen. De nieuwe opzet en de herziening van de 'eigen' politicologievakken zijn in collegiaal overleg tot stand gekomen. Uit de ingezette en voorgenomen verbeteringen blijkt dat de opleiding op een positieve manier omgaat met feedback. Dit komt ook naar voren uit de gesprekken met studenten en opleidingscommissie. De studenten voelen zich gehoord en gekend. De begeleiding door tutoren en andere docenten draagt bij aan de binding die de studenten ervaren met de opleiding. Tot nu toe is dit vooral van toepassing op het eerste jaar. Het panel vindt het daarom een goede stap dat het tutoraat volgend jaar in het tweede en derde jaar wordt

geïntensiveerd. Door de kleinschaligheid en aandacht voor individuele studenten is de opleiding in staat een relatief grote diversiteit aan studenten aan te trekken en hen zodanig bij de opleiding te betrekken dat ze zich thuis voelen en met enthousiasme studeren. De uitval in het eerste jaar is met succes teruggedrongen door heldere voorlichting aan aspirant-studenten en door hervorming van de eerste twee bachelorwerkgroepen. Het personeel is goed gekwalificeerd en in het algemeen gedreven. De staf investeert veel in de intensieve begeleiding van de studenten. Dit alles creëert een samenhangende onderwijsleeromgeving die er naar het oordeel van het panel voor zorgt dat de instromende studenten de beoogde eindkwalificaties kunnen realiseren. Het panel benadrukt dat het enthousiast is over de meeste aspecten van de onderwijsleeromgeving. Toch komt het panel voor deze standaard tot een 'voldoende', omdat een aantal zaken (onderwijsherziening en uitbreiding van het tutoraat) nog niet is gerealiseerd.

Conclusie

Bacheloropleiding Politicologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting:

De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding is ingebed in het facultaire toetsbeleid waarin uitgangspunten en normen voor goede toetsing zijn vastgelegd. De toetsing is gebaseerd op een toetsplan, waarin ook een toetsmatrijs is opgenomen. Hoorcolleges worden meestal afgesloten met een schriftelijk tentamen, terwijl het in de andere gevallen meestal om een schriftelijke opdracht gaat. Het opleidingsmanagement liet het panel weten dat voor het herziene bachelorprogramma een nieuw toetsplan wordt opgesteld, waarin de feedback van de examencommissie op het huidige toetsplan zal worden verwerkt. Het panel kan zich vinden in de mix van toetsvormen en kon tijdens het bezoek een aantal gemaakte toetsen inzien. Daaruit concludeert het panel dat de toetsen van het vereiste niveau zijn. Het tentamen voor het vak 'State, Power and Conflict' bestaat voor de helft uit multiple choice en voor de helft uit open vragen. Het panel vraagt zich af of multiple choice vragen de meest geëigende toetsvorm zijn voor dit vak.

De validiteit van toetsen wordt geborgd door de toetsmatrijs die wordt opgenomen in het cursusdossier en doordat elke examinerator de conceptversie van een tentamen voorlegt aan ten minste één collega. De examinerator is verantwoordelijk voor de beoordeling, ook als die door meerdere docenten wordt uitgevoerd. Ten behoeve van de betrouwbaarheid wordt gewerkt met antwoordmodellen en geëxpliciteerde beoordelingscriteria. Bij multiple choice tentamens worden de uitslagen geanalyseerd op betrouwbaarheid door de afdeling onderwijskwaliteitszorg van de dienst student- en onderwijszaken van de VU. Studenten worden in de studiegids en in de studiehandleiding per cursus geïnformeerd over de wijze van beoordeling en eventuele weging van onderdelen. Na bekendmaking van de cijfers krijgen de studenten de gelegenheid hun gemaakte tentamen in te zien. De feedback op papers en opdrachten is uitgebreid, zo bevestigden de studenten. Tentamenresultaten zijn altijd binnen de vastgestelde termijn van tien werkdagen beschikbaar, en feedback op kleinere opdrachten tijdens een cursus vaak ook binnen enkele dagen. De studenten zijn hier zeer over te spreken. Het panel concludeert dat de opleiding goed zorgt voor transparantie van de toetsing.

De examencommissie heeft de cursusdossiers van 2015-2016 beoordeeld om te bepalen of in alle gevallen is voldaan aan de kwaliteitseisen. De analyse laat zien dat in vrijwel alle gevallen een omschrijving van het tentamen of de opdracht, het slagingspercentage en een korte reflectie daarop, en de uitkomsten van peer review zijn opgenomen. In ongeveer de helft van de gevallen ontbrak

een antwoordsleutel, modelantwoord of beoordelingsformulier en informatie over de cesuur, of was deze informatie niet volledig. De toetsmatrijs ontbrak in een derde van de cursussen.

Het panel maakt uit deze informatie op dat de eisen die aan goede toetsing worden gesteld, voldoende helder zijn geconcretiseerd, maar dat nog niet alle docenten er volledig mee werken.

De examencommissie heeft ook de beoordelingsformulieren van de bachelorscriptie bekeken. Uit dat onderzoek blijkt dat de beoordelaars van bachelorscripties verschillende werkwijzen hanteren: de een werkt met cijfers en de ander met meer globale woorden, niet iedereen onderbouwt het (deel)cijfer. Het panel komt tot vergelijkbare bevindingen (zie Standaard 4) en concludeert dat het hierdoor niet voldoende inzichtelijk is waarom een bepaald (deel)cijfer gegeven wordt. Ook weet de student zo niet goed wat hij/zij anders had moeten doen om een hoger cijfer te behalen. Dit punt is door de examencommissie gesignaleerd. Sinds 2015-2016 worden de scripties beoordeeld door twee beoordelaars en worden de beoordelingsformulieren digitaal gearchiveerd. Voordien werden de scripties alleen door de begeleider beoordeeld. Het panel vindt de invoering van een tweede beoordelaar een noodzakelijke verbetering. De regel is dat de twee beoordelaars elk een cijfer geven en dat het gemiddelde van beide cijfers het eindcijfer wordt. Als de twee beoordelaars twee punten of meer van elkaar verschillen of als een van de twee een onvoldoende voorstelt, wijst de examencommissie een derde beoordelaar aan. Het oordeel van de derde beoordelaar is bindend. Het bevreemdt het panel dat er geen uitwisseling van argumenten tussen de beoordelaars plaatsvindt. Het panel adviseert de opleiding de intersubjectiviteit van het eindoordeel over de bachelorscripties te verhogen door steeds via expliciete motivering en via overleg tot een eindcijfer te komen.

De examencommissie die toeziet op de toetskwaliteit van de bacheloropleiding politicologie, is een facultaire commissie. Uit de toelichting tijdens het bezoek blijkt dat de examencommissie met verschillende geledingen werkt. In de centrale examencommissie zijn alle opleidingen van de faculteit vertegenwoordigd en worden de algemene beleidslijnen uitgezet. De kerncommissie bestaat uit drie leden (inclusief de voorzitter), vormt het dagelijks bestuur en houdt zich bezig met praktische zaken waaronder fraude, en de voorbereiding van besluitvorming door de centrale examencommissie. De examencommissie heeft een ambtelijk secretariaat. Tot slot zijn er decentrale commissies die zich bezighouden met opleidingsspecifieke zaken die niet beleidsmatig zijn of die opleidingsspecifieke expertise vereisen, zoals vrijstellingsverzoeken.

Het meeste werk van de examencommissie gebeurt op het niveau van de centrale commissie. Een decentrale commissie heeft twee leden, van wie één in de centrale examencommissie de opleiding vertegenwoordigt. De bovengenoemde analyses van cursusdossiers en beoordelingsformulieren is uitgevoerd door de centrale examencommissie. Daarnaast voert de decentrale subcommissie jaarlijks een steekproefsgewijze controle uit van een vak en een aantal scripties. De bevindingen van die beoordeling worden voorgelegd aan de centrale examencommissie. Doordat de examencommissie niet op opleidings- maar op faculteitsniveau is ingericht, kreeg het panel in eerste instantie de indruk dat haar aanpak vrijwel uitsluitend procedureel-formeel is en dat de examencommissie geen zicht heeft op de opvolging van kritiekpunten. Het extra materiaal dat het panel heeft ontvangen, laat echter zien dat de opleiding daadwerkelijk de punten van de examencommissie inhoudelijk oppakt en er collegiale uitwisseling plaatsvindt. Niet alleen kijkt de facultaire examencommissie over de jaren heen naar de ontwikkeling van de cursusdossiers, maar ook is het duidelijk uit de notulen van de onderwijsstafvergadering dat de opleiding serieus inhoudelijk opvolging geeft aan de kritiek van de examencommissie. Het panel adviseert de opleiding om deze verbeteringen ook formeel schriftelijk terug te koppelen aan de examencommissie, zodat daarmee de gehele 'controlecyclus' rond is.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de afgelopen jaren stappen zijn gezet om de toetskwaliteit te borgen. De invoering van een toetsplan, peer review en een tweede beoordelaar voor de bachelorscriptie zijn hier duidelijke voorbeelden van. De toetsvormen zijn voldoende gevarieerd, van adequaat niveau en studenten krijgen snel en gedegen feedback op hun werk. De examencommissie ziet toe op de

implementatie van de ingevoerde mechanismen voor validiteit en betrouwbaarheid door een jaarlijkse check op cursusdossiers en een steekproefsgewijze beoordeling van een cursus en een aantal scripties. Dat is een gedegen mechanisme. Doordat de examencommissie echter niet op opleidings-, maar op faculteitsniveau is ingericht, kreeg het panel in eerste instantie de indruk dat haar aanpak vrijwel uitsluitend procedureel-formeel is en dat het zicht op de opvolging van kritiekpunten ontbreekt. Het was voor het panel onvoldoende zichtbaar of er sprake is van een cultuur van collegiale uitwisseling ten aanzien van toetskwaliteit en hoe de examencommissie kan borgen dat verbeteringsuggesties worden geïmplementeerd. Uit aanvullende stukken heeft het panel kunnen vaststellen dat de opleiding serieus inhoudelijk opvolging geeft aan de kritiek van de examencommissie. Het panel adviseert hierover terug te koppelen aan de examencommissie, zodat deze voldoende zicht heeft op de (ontwikkeling van de) toetskwaliteit. Het panel beoordeelt Standaard 3 als voldoende.

Conclusie

Bacheloropleiding Politicologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Om het gerealiseerde eindniveau te beoordelen heeft het panel een steekproef van vijftien bachelorscripties en de bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd en gesproken met een aantal alumni. De selectie van de scripties is beschreven bij de werkwijze van het panel.

De bachelorscriptie is het eindwerk van de opleiding. Studenten doorlopen de hele cyclus van het empirische onderzoek. In afstudeergroepen van ongeveer tien studenten werken de studenten individueel aan hun onderzoek. De groepen worden gevormd rondom brede thema's die door de docenten zijn gekozen en die breed genoeg zijn om verschillende onderwerpen van de studenten in te passen. Dit studiejaar (2016-2017) is er bijvoorbeeld één groep die zich expliciet richt op internationale betrekkingen, maar de studenten vertelden het panel dat een onderzoek met een internationale invalshoek ook heel goed bij andere thema's onder te brengen is. De begeleiding vindt groepsgewijs en volgens een strak tijdschema plaats. Studenten werken stap voor stap aan tussentijdse opdrachten, zoals een state of the art, theoretisch raamwerk, onderzoeksdesign, waardoor ze toewerken naar het eindproduct, onder supervisie van de docent en met intervisie tussen de studenten. Deze aanpak helpt studenten om de scriptie op tijd met succes af te ronden, zo bevestigden ze in het gesprek met het panel.

Elke scriptie wordt sinds 2015-2016 beoordeeld door de begeleider als eerste examinerator en door een tweede lezer als tweede examinerator. De tweede lezer wordt aangewezen op basis van taakverdeling en expertise. Dit gebeurt door de thesiscoördinator onder eindverantwoordelijkheid van de opleidingsdirecteur. Deze treedt op als tweede beoordelaar voor alle scripties van een groep. Er wordt een derde beoordelaar aangewezen als de oordelen van de beoordelaars meer dan twee punten van elkaar afwijken of als de beoordelaars verschillend oordelen over de vraag of de scriptie een voldoende is. In dat geval is het cijfer van de derde beoordelaar het eindcijfer. Zoals vermeld bij Standaard 3 adviseert het panel dat er een gesprek plaatsvindt tussen de beoordelaars.

Na lezing van de vijftien scripties concludeert het panel dat de scripties in het algemeen een voldoende eindniveau laten zien. In één geval zou het panel een scriptie die met een 6 is beoordeeld, niet hebben laten passeren, maar daar staat tegenover dat het panel ook een aantal zeer sterke scripties heeft gezien. In die gevallen is er sprake van origineel werk en interessante

onderzoeksvragen, ondersteund door een heldere literatuurbespreking. In de minder sterke scripties is de onderzoeksvraag niet altijd zo helder en/of blijven de theoretische discussie en de empirische analyse te oppervlakkig. De kwaliteit van de onderbouwing van de gegeven beoordelingen en de feedback op het beoordelingsformulier liepen sterk uiteen. In een aantal gevallen werd het cijfer naar het oordeel van het panel duidelijk beargumenteerd en was inzichtelijk waarom het een hoog of een laag cijfer was geworden. Vooral in de scriptiebeoordelingen van 2014-2015 week het oordeel van het panel echter een aantal malen af van dat van de opleiding, en zou het panel een (beduidend) lager cijfer gegeven hebben. Bij de scripties uit 2015-2016 was dit niet het geval en kon het panel zich goed vinden in de gegeven beoordelingen. Het panel concludeert daaruit dat de maatregel om elke scriptie door twee examinatoren te laten beoordelen een positief effect heeft gehad en tot grotere intersubjectiviteit heeft geleid.

Tijdens het bezoek heeft het panel gesproken met twee alumni die nu de masteropleiding Political Science volgen. Uit het gesprek bleek dat zij zich goed voorbereid voelen voor een aansluitende opleiding op masterniveau. De opleiding houdt contact met de alumni door het organiseren van diverse alumni-activiteiten en door hen te betrekken als ambassadeur van de opleiding, bijvoorbeeld bij voorlichtingsactiviteiten. De inzet van alumni bij career events wordt door de studenten gewaardeerd en als inspirerend ervaren. Docenten houden individueel contact met alumni. De veldadviesraad, waarin alumni zitting hebben, is al bij standaard 1 vermeld. Het panel stelt vast dat de opleiding zowel formeel als informeel waarde hecht aan de contacten met alumni en daar profijt van heeft.

Overwegingen

Op basis van de bestudeerde scripties en het gesprek met de alumni concludeert het panel dat de afgestudeerden de beoogde eindkwalificaties realiseren. Het instellen van een tweede beoordelaar voor de bachelorscripties heeft tot een standaardisering van de beoordelingen geleid, waardoor de intersubjectiviteit duidelijk is toegenomen. Het panel vindt dit een positieve ontwikkeling. Gevoegd bij de tevredenheid van de alumni over hun opleiding leidt dit tot een voldoende oordeel van het panel voor deze standaard.

Conclusie

Bacheloropleiding Politicologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel is van oordeel dat de eindkwalificaties op het juiste niveau zijn geformuleerd: ze geven adequaat weer wat van een academische bachelor in de politicologie wordt verwacht. De kernwaarden van de VU kunnen er nog explicieter in worden verwoord. Het curriculum is helder en logisch opgebouwd, aan de hand van inhoudelijke en methodische leerlijnen. De inhoud van het programma is van het juiste niveau. De interdisciplinaire invalshoek zal na de invoering van het herziene bachelorprogramma in 2017-2018 beter uit de verf komen. Ook zal het tutoraat dan verder worden versterkt in alle bachelorjaren en krijgt het een meer verplichtend karakter. De opleiding is kleinschalig en studenten voelen zich thuis. De opleiding weet een relatief grote diversiteit aan studenten aan te trekken en hen zodanig bij de opleiding te betrekken dat ze zich thuis voelen en met enthousiasme studeren. Het programma is voldoende studeerbaar. De uitval in het eerste jaar is succesvol teruggedrongen door een andere aanpak in de werkgroepen. De staf is goed gekwalificeerd en zet zich enthousiast in om de studenten te begeleiden. Het curriculum, het personeel en de voorzieningen vormen een samenhangende onderwijsleeromgeving voor de studenten. Er is een toetsbeleid ontwikkeld met aandacht voor de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsing. De toetsen zijn van het juiste niveau en na invoering van een tweede beoordelaar voor de bachelorscripties is de betrouwbaarheid van de beoordeling nu voldoende. De examencommissie is georganiseerd op facultair niveau. De opleiding onderneemt adequaat actie op kritiekpunten van de examencommissie. Het zou goed zijn als hierover formeel teruggesproken wordt naar de examencommissie, zodat deze sterker 'in control' is. De bachelorscripties en de feedback

van alumni laten zien dat de afgestudeerden de beoogde eindkwalificaties realiseren. Samenvattend beoordeelt het panel alle standaarden als voldoende. Het eindoordeel is daarmee voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Politicologie* als 'voldoende'.

ADVIEZEN VOOR VERBETERACTIES

Het panel constateert vanuit zijn internationale achtergrond (België, VS en VK) met waardering dat de Nederlandse opleidingen in internationaal perspectief duidelijker gestructureerd en doordacht zijn dan de opleidingen elders. Ter verdere verbetering van de opleiding adviseert het panel de VU-kernwaarden expliciet te verwerken in de beoogde eindkwalificaties. Het panel ondersteunt de opzet van het nieuwe bachelorprogramma en de uitbreiding van het tutoraat naar het tweede en derde studiejaar. Het verdient aanbeveling de beoordeling van de bachelorscripties verder te versterken door op basis van collegiaal overleg tot meer eenduidigheid te komen bij het invullen van de beoordelingsformulieren. Het panel adviseert de opleiding om verbeteringen in de toetskwaliteit die worden ingezet naar aanleiding van feedback van de examencommissie, schriftelijk terug te koppelen aan de examencommissie, zodat deze voldoende zicht heeft op de (ontwikkeling van de) toetskwaliteit.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: CURRICULA VITAE VAN DE PANELLEDEN

Dr. C. (Christien) van den Anker is Associate Professor of Politics and International Relations at the Faculty of Health & Applied Sciences at the University of the West of England in Bristol (UK) since 2006. Between 2001-20016, she worked as a Lecturer in Global Ethics and as Deputy Director at the Centre for Global Ethics at the University of Birmingham, UK. Christien is an internationally established specialist in human rights and contemporary slavery. In her work, she refocused the narrow human trafficking debate to encompass all forms of slavery, clarified the migration-slavery nexus, and pioneered partnerships working for research-based advocacy.

Prof. dr. M. (Marijke) Breuning [chair] is Professor of Political Science at the University of North Texas, USA. She specialises in foreign policy decision making, with a specific interest in development cooperation and small states, as well as the politics of international children's rights (and especially intercountry adoption), women/gender and politics, and the sociology of the profession. Marijke has published numerous refereed journal articles and book chapters, as well as three books. She has served as an editor of the *American Political Science Review* (2012-2016), and previously served as a member of the inaugural editorial team of *Foreign Policy Analysis*, a journal of the *International Studies Association*, an editor of the *Journal of Political Science Education*, and book review editor of *International Politics*. She serves – or has served – on several editorial boards and in various leadership positions in the International Studies Association and American Political Science Association.

K.J.M. (Kaisa) de Bel started her studies in Political Science in 2013 at Leiden University, specialising in International Relations. In 2015, she decided to read Law next to her Political Science studies at the same university. Kaisa is an active member of various committees of study association SPIL, and was in 2014-2015 a member of the board. Currently, she is a member of the advisory board of SPIL. Between 2014-2016, she offered secondary school pupils advice on studying Political Science.

Prof. dr. D. (Dirk) De Bièvre is Associate Professor of International Politics and International Political Economy at the University of Antwerp, Belgium. He studied in Leuven (Belgium), Louvain-la-Neuve (Belgium), Konstanz (Germany), and Firenze (Italy), where he obtained his PhD at the European University Institute (EUI) in 2002. He specialises in European trade policy, the World Trade Organisation, and interest group mobilisation. Before joining the Antwerp Faculty in 2006, Dirk was a post-doctoral researcher at the Max Planck Institute for Research on Collective Goods in Bonn (Germany), and an EU and Volkswagen Foundation research fellow at the Mannheim Centre for European Social Research (MZES). He has taught at the universities of Brussels, Mannheim, Dresden, Leuven, and was a visiting fellow at the Department of Government of the London School of Economics and Political Science (LSE) during the academic year 2014-15.

Prof. dr. F. (Ferdinand) De Ville is Associate Professor at the Centre for EU Studies at Ghent University, Belgium. He received a master degree (2007) and a PhD (2011) in Political Science at Ghent University. In his dissertation he analysed the relationship between the international trade regime and European social, environmental and consumer protection. Ferdi has also done policy advisory research on European trade policy for the Flemish government.

Dr. R. (Renske) Doorenspleet is Associate Professor at the University of Warwick, UK. She is a graduate of the University of Leiden; after a postdoctoral fellowship at Harvard University (USA) in 2002/2003, she started a research project on democracy in divided countries, funded by NWO. She has taught courses on comparative politics, democratisation and development, statistics and research methods. During the academic year 2011-2012, she got an academic fellowship and grant of the Institute for Advanced Teaching and Learning, in order to innovate teaching in politics, combining film and theatre projects with academic research and teaching around the theme of democracy. During 2012-2014, Renske was the political science coordinator of Warwick's

interdisciplinary Q-step Centre, and developed new politics degrees offering quantitative social science training. Her research focuses on democratic transitions and consolidation in comparative perspective. Her articles have been published in academic journals such as *World Politics*, *Democratization*, *Acta Politica*, *the International Political Science Review*, *Ethnopolitics*, *Government and Opposition* and *the European Journal of Political Research*. She is also the author of *Democratic Transitions* (Boulder, CO: Lynne Rienner, 2005), co-editor of *One-Party Dominance in African Democracies* (Lynne Rienner, 2013) and of *Political Parties, Party Systems and Democracy in Africa* (Palgrave Macmillan, 2014). At the moment, she is working on a new book, which will explore the value of democracy in comparative perspective (Palgrave Macmillan, 2018).

Prof. dr. P. (Peter) Vermeersch is Professor of Politics at the KU Leuven, Belgium. He is currently director of the LINES Institute (Leuven International and European Studies) and affiliated as senior researcher with the Centre for Research on Peace and Development – both at KU Leuven. In 2007 and 2008, he was a visiting scholar at the Minda de Gunzburg Center for European Studies, Harvard University. Peter is a graduate of the University of Leuven, but he also studied, lived and conducted research in Central Europe and the Balkans. His research focuses on minorities and migration, democratisation, reconciliation and nationalism. His articles have appeared in academic journals such as *The European Journal of Sociology*, *Europe-Asia Studies*, *Ethnic and Racial Studies*, *Communist and Post-Communist Studies*, *The Journal of Ethnic and Migration Studies*, and *East European Politics and Societies*. Peter is also the author and editor of several academic books. In addition, he is an associate editor of *Nationalities Papers: The Journal of Ethnicity and Nationalism* and a board member of PEN Flanders, and he serves on the editorial board of *Karakter*, a Dutch-language journal that publishes essays about all aspects of science. In 2011 and 2012 Peter Vermeersch was part of the organising team of the G1000, a largescale deliberative citizens' initiative held in Belgium.

BIJLAGE 2: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER

1. Inleiding referentiekader

Het domeinspecifiek referentiekader Politicologie is opgesteld op 22-01-2016 ten behoeve van de beoordeling van de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die binnen het cluster Politicologie 2015 vallen (Vrije Universiteit, Universiteit van Amsterdam, Radboud Universiteit, Leiden Universiteit). In het referentiekader worden de minimumeisen geformuleerd waar een wetenschappelijke opleiding in een (deel)gebied van de politicologie aan moet voldoen. Met behulp van dit referentiekader kunnen de opleidingen politicologie de gemaakte keuzes nader beargumenteren en aantonen dat aan de criteria uit het accreditatiekader van de NVAO wordt voldaan.

2. Domeinspecifiek referentiekader opleiding Politicologie

De opleiding Politicologie bereidt voor op de zelfstandige beoefening van de Politicologie en op de beroepsmatige toepassing van de in de opleiding verworven wetenschappelijke kennis en vaardigheden. De politicoloog is gespecialiseerd in het herkennen en analyseren van conflicten tussen en collectieve besluitvormingsprocessen door groepen en organisaties, van de materiële en immateriële belangen, instituties en machtsprocessen die deze conflicten en besluitvorming beïnvloeden, en van de resulterende maatschappelijke effecten. De politicoloog is dankzij zijn/haar specialisme in staat om (de oorzaken en effecten van) hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen te analyseren, zoals globalisering & regionalisering, technologische ontwikkelingen zoals de ICT revolutie, de kennismaatschappij, en de rol van diversiteit.

In lijn met de afspraken die op Europees niveau voor Politicologie zijn gemaakt (European Conference of National Political Science Associations, 1 september 2003) en aansluitend bij hoe wereldwijd het vakgebied wordt omschreven, worden de volgende onderdelen van de Politicologie als wezenlijk voor een goede beroepsbeoefening gezien en zouden minimaal deel van de studie moeten uitmaken: Politieke Theorie/Geschiedenis van politieke ideeën/Politieke Filosofie; Methoden van onderzoek (kwalitatief en kwantitatief); het politieke systeem van het eigen land en van de Europese Unie; Vergelijkende Politicologie; en Internationale Betrekkingen. Deze Europese afspraken betreffen de bacheloropleiding. Verder verschilt per instelling de mate van aandacht voor de volgende onderdelen: Bestuurswetenschap en Beleidsanalyse, Conflictstudies, Politieke Besluitvorming, Politieke Economie, Politiek Gedrag, Politieke Geschiedenis, Politieke Sociologie, en Politieke Psychologie. Masteropleidingen bieden veelal niet het volledige spectrum van de politicologie, maar brengen hun eigen accent(en) aan.

De bacheloropleiding bereidt voor op de beoefening van een breed scala aan beroepen in de beleidsmatige sfeer alsmede op een vervolgstudie die meer autonomie vraagt; de master Politicologie verscherpt en verdiept de politicologische kennis en (onderzoeks)vaardigheden en bereidt voor op de zelfstandige uitoefening van beroepen op academisch niveau. De opleidingen hebben niet tot doel één specifiek beroepsprofiel naast dat van de wetenschappelijke onderzoeker te ontwikkelen. De huidige eisen vanuit de kennismaatschappij vergen juist een breed beroepsprofiel dat voldoende mogelijkheden biedt om mobiel en flexibel te kunnen werken zowel in publieke, non-profit en hybride organisaties, als in de particuliere sector. De huidige eisen aan een verantwoordelijke wetenschapsopleiding die voorbereidt op het werken in de kennismaatschappij houden echter ook in dat de opleiding Politicologie studenten opleidt die open staan voor en inzicht hebben in kennis uit andere disciplines en die in staat zijn politicologische kennis op een inzichtelijke manier aan niet-politicologisch geschoolden over te brengen, de hoeveelheid aan informatie doelgericht en effectief te bundelen, verworven kennis toe te passen in situatie van (collectieve) besluitvorming, actief en kritisch aan publieke discussies over politicologische vraagstellingen deel te nemen, alsmede zelfstandig de steeds veranderende stand van kennis bij te houden. Op basis van bovenstaande omschrijving en de 'Dublin-descriptoren' kunnen de volgende verschillen worden onderscheiden in competenties tussen een afgestudeerde bachelor politicologie en een afgestudeerde master politicologie:

Dublin Descriptoren	Bachelor	Master
Kennis en inzicht (DD1)	voldoende kennis over recente ontwikkelingen in het vakgebied om een wetenschappelijk onderbouwd oordeel te vormen	in staat zijn om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan
		Inzicht in de specifieke positie van Politicologie te midden van andere wetenschappen
Toepassen kennis en inzicht (DD2)	vaardigheid om disciplinaire kennis te verwerken; toepassing van kennis op verschijnselen die tijdens de bachelorstudie onder de aandacht zijn gebracht	vaardigheid om kennis uit voor de politicologie relevante disciplines te verwerken en toe te passen op de analyse van politicologische problemen; toepassing van kennis ook op verschijnselen die tijdens de studie niet expliciet onder de aandacht zijn gebracht
	in staat zijn om vanuit politicologische inzichten maatschappelijke problemen te onderkennen en te analyseren	in staat zijn om vanuit politicologische inzichten complexe maatschappelijke problemen te onderkennen en te analyseren en oplossingen op hun waarde te schatten
	competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties in het algemeen en voor het oplossen van problemen op het vakgebied	in staat zijn om een originele bijdrage ter oplossing van maatschappelijke problemen te leveren
Oordeelsvorming (DD3)	Het op waarde kunnen schatten van opzet en uitkomsten van empirisch wetenschappelijk onderzoek	Het op waarde kunnen schatten van opzet en uitkomsten van empirisch wetenschappelijk onderzoek, inclusief de methodologische en methodisch-technische aspecten daarvan
	voldoende kennis van normatieve theorieën om de waardegeladenheid van zowel wetenschappelijke theorieën als van beleidsvoornemens te onderkennen	diepgaande kennis van normatieve theorieën om een beargumenteerde positie in te nemen in debatten inzake de waardegeladenheid van zowel wetenschappelijke theorieën als van beleidsvoornemens
Communicatie (DD4)	in staat zijn om informatie, ideeën en oplossingen over te dragen	in staat zijn om wetenschappelijke kennis, inclusief de opzet van het onderzoek alsmede de motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen. Deelname aan wetenschappelijke en publieke debat
Leervaardigheden (DD5)	kennis hebben van de volledige empirische cyclus van onderzoek door deelname onder begeleiding aan alle fasen van wetenschappelijk onderzoek	zelfstandig kunnen formuleren en uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en het verslagleggen daarover

BIJLAGE 3: BEOOGDE EINDKWALIFICATIES

Bacheloropleiding Politicologie

Kennis en inzicht

De afgestudeerde van de bacheloropleiding Politicologie heeft kennis van en inzicht in:

1. het centrale politieke verschijnsel van regulering van maatschappelijke conflicten door de staat of door (deels) private instituties;
2. het proces van toenemende internationalisering van het publieke domein;
3. de belangrijkste theorieën van de moderne Politicologie, met name van de algemene en vergelijkende Politicologie, van de leer der internationale betrekkingen, en van de normatieve en positieve politieke theorie;
4. methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek, met name die welke van belang zijn voor politicologisch onderzoek.

Vaardigheden

De afgestudeerde van de bacheloropleiding Politicologie beheerst de volgende vaardigheden:

5. politieke data te analyseren en te interpreteren, mede in het licht van hun (internationale) omgeving;
6. politicologische onderzoeksresultaten te beoordelen op betrouwbaarheid, geldigheid en bruikbaarheid; politicologische kennis en inzichten te betrekken op actuele maatschappelijke vraagstukken;
7. in groepsverband te kunnen functioneren en bij te kunnen dragen aan een gezamenlijk onderzoeksproduct;
8. heldere mondelinge en schriftelijke rapportages van verworven politicologische kennis te verzorgen.

Attitude

De afgestudeerde van de bacheloropleiding Politicologie geeft blijk van:

9. belangstelling voor de oorzaken en achtergronden van politieke verschijnselen;
10. een kritische houding ten aanzien van wetenschappelijke politicologische literatuur en tegenover gangbare opvattingen over politiek;
11. intellectuele integriteit en bereidheid tot zelfkritiek.

BIJLAGE 4: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Bachelor Politicologie 2016-2017

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4	Periode 5	Periode 6
Jaar 1 Cohort 2016	State, Power and Conflict (<i>S_SPC</i>)	Bestuur, politiek en samenleving (<i>S_BPS</i>)		History of Political Thought (<i>S_HPT</i>)	Bestuur en beleid (<i>S_BBL</i>)	
	Bachelorwerkgroep politicologie 1 (<i>S_BWpol1</i>)	Methodologie van sociaal-wetenschappelijk onderzoek (<i>S_MTSWO</i>)		Beschrijvende en inferentiële statistiek (<i>S_BIS</i>)	Wetenschapsgeschiedenis: instituties (<i>S_WGI</i>)	
		Bachelorwerkgroep politicologie 2 (<i>S_BWpol2</i>)		Bachelor's Tutorial in Political Science 3 (<i>S_BTUTps3</i>)		

Alle vakken zijn 6 EC, tenzij in het schema een ander aantal is aangegeven.

Periode 1 5-9-2016 t/m 28-10-2016

Periode 2 31-10-2016 t/m 23-12-2016

Periode 3 9-1-2017 t/m 3-2-2017

Periode 4 6-2-2017 t/m 31-3-2017

Periode 5 3-4-2017 t/m 2-6-2017

Periode 6 6-6-2017 t/m 30-6-2017

Niveau 100

Niveau 200

Niveau 300

Afstudeerrichting Internationale Politiek

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4	Periode 5	Periode 6
Jaar 2 Cohort 2015	International Relations and Global Governance (<i>S_IRGG</i>)	Global Political Economy (<i>S_GPE</i>)	Practicum publieke opinie en communicatie (<i>S_PPOC</i>)	EU Governance in an International Context (<i>S_EUGIC</i>)	Social Structure and Political Mobilization (<i>S_SSPM</i>)	Decision-making and Institutional Policy Change (<i>S_DMIPC</i>)
	Development and Globalization (<i>S_DG</i>)	Comparative Political Research (<i>S_CPR</i>)		Social Inequalities and the Welfare State (<i>S_SIWS</i>)	Wetenschapsfilosofie (<i>S_WF</i>)	
	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4	Periode 5	Periode 6
Jaar 3 Cohort 2014	Keuzeruimte (<i>meerdere niveaus</i>)			Besturen van de samenleving (<i>S_BS</i>)	Bachelorthesis politicologie (<i>S_BTpol</i>)	
				Political Analysis (<i>S_PA</i>)		
	30 EC					

Alle vakken zijn 6 EC, tenzij in het schema een ander aantal EC is aangegeven.

Periode 1 5-9-2016 t/m 28-10-2016

Periode 2 31-10-2016 t/m 23-12-2016

Periode 3 9-1-2017 t/m 3-2-2017

Periode 4 6-2-2017 t/m 31-3-2017

Periode 5 3-4-2017 t/m 2-6-2017

Periode 6 6-6-2017 t/m 30-6-2017

Niveau 100

Niveau 200

Niveau 300

Afstudeerrichting Politiek en Beleid

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4	Periode 5	Periode 6
Jaar 2 Cohort 2015	Beleid en besluitvorming (<i>S_BLB</i>)	Sociaal kapitaal en netwerken (<i>S_SKN</i>)	Practicum publieke opinie en communicatie (<i>S_PPOC</i>)	Recht voor overheid en bedrijf (<i>S_ROB</i>)	Economie, markt en overheid (<i>S_EMO</i>)	Bachelorproject B&O3: Oefening bestuur, beleid en organisatie (<i>S_BP3OBBO</i>)
	Public Management (<i>S_PM</i>)	Methoden en technieken van kwalitatief organisatieonderzoek (<i>S_MTKOORG</i>)		EU Governance in an International Context (<i>S_EUGIC</i>)	Wetenschapsfilosofie (<i>S_WF</i>)	
	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4	Periode 5	Periode 6
Jaar 3 Cohort 2014	Keuzeruimte (<i>meerdere niveaus</i>)			Besturen van de samenleving (<i>S_BS</i>)	Bachelorthesis politicologie (<i>S_BTpol</i>) 18 EC	
	30 EC			Political Analysis (<i>S_PA</i>)		

Alle vakken zijn 6 EC, tenzij in het schema een ander aantal EC is aangegeven.

Periode 1 5-9-2016 t/m 28-10-2016
Periode 2 31-10-2016 t/m 23-12-2016
Periode 3 9-1-2017 t/m 3-2-2017

Periode 4 6-2-2017 t/m 31-3-2017
Periode 5 3-4-2017 t/m 2-6-2017
Periode 6 6-6-2017 t/m 30-6-2017

Niveau 100
Niveau 200
Niveau 300

BIJLAGE 5: BEZOEKPROGRAMMA

20 april		
De Boelelaan 1105, ruimte 1A-58		
8.15	8.30	Aankomst panel
8.30	9.15	Vorbereidend overleg en inzien documenten
9.15	10.15	Gesprek met management <ul style="list-style-type: none"> - dr. E.B. (Bastiaan) van Apeldoorn, Opleidingsdirecteur Politicologie en Political Science - B. (Biejan) Poor Toulabi, LLM, Opleidingscoördinator Politicologie en Political Science - prof. dr. J. (Jacqueline) van Stekelenburg, Portefeuillehouder Onderwijs Faculteit der Sociale Wetenschappen
10.15	10.30	Overleg panel
10.30	10.45	Pauze
10.45	11.30	Gesprek met studenten BSc <ul style="list-style-type: none"> - Lianne Gijben, 1ste jaars - Suzan Balak, 1ste jaars - Sam Muller, 2e jaars - Carlo de Coq, 3e jaars - Charlotte Kruidenberg, 3e jaars - Boudewijn Bisschop, 3e jaars
11.30	11.45	Overleg panel
11.45	12.30	Gesprek met docenten BSc <ul style="list-style-type: none"> - T.J. (Thijs) Bogers, MA, Docent - dr. N. (Naná) de Graaff, Universitair docent - dr. J.J. (Jaap) Woldendorp, Universitair docent - dr. D.B.D. (Duco) Bannink, Universitair hoofddocent - dr. J.C. (Jasper) Muis, Universitair docent - drs. B. (Boris) Slijper, Docent
12.30	13.15	Lunch (=pauze)
13.15	14.00	Overleg panel
14.00	14.45	Gesprek met studenten MSc <ul style="list-style-type: none"> - Ani Antonjan - Max Boiten - Victoria Crocker - Rick van Lindenberg - Jesper Normann - Simone Tjin A Soe - Mark Zonnenberg
14.45	15.00	Overleg panel
15.00	15.15	Pauze
15.15	16.00	Gesprek met docenten MSc <ul style="list-style-type: none"> - dr. N. (Naná) de Graaff, Universitair docent - prof. dr. P. (Philipp) Pattberg, Hoogleraar - dr. M. (Marijn) Hoijsink, Universitair docent - dr. P. (Patrick) Overeem, Universitair docent - prof. dr. B.J.J. (Ben) Crum, Hoogleraar - dr. P. (Paul) Pennings, Universitair hoofddocent
16.00	16.15	Overleg panel
16.15	16.45	Gesprek met Opleidingscommissies (OLC) <ul style="list-style-type: none"> - dr. N. (Naná) de Graaff, Voorzitter en docentlid opleidingscommissies Politicologie en Political Science - Demi Leakat, Studentlid opleidingscommissie Politicologie - 2e jaars

		<ul style="list-style-type: none"> - Koen van Dijk, Studentlid opleidingscommissie Politicologie - 2e jaars - Ibtissam Benmoussa, Studentlid opleidingscommissie Politicologie - 3e jaars - Koen Voors, Studentlid opleidingscommissie Political Science
16.45	17.00	Pauze
17.00	17.45	Alumni <ul style="list-style-type: none"> - Mark Zonnenberg, Bachelor - Joep Moolhuizen, Bachelor - Anneroo Hardeveld, Master - Emilie Verbunt, Master
17.45	18.15	Korte nabespreking dag 1/benoemen aandachtspunten dag 2
19.15	21.30	Diner panel

21 april

De Boelelaan 1105, ruimte Forumzaal 3

8.30	8.45	Aankomst panel
8.45	9.30	Inzien documenten, voorbereiding gesprekken
9.30	10.15	Gesprek met Examencommissies <ul style="list-style-type: none"> - mr. dr. A.J.G.M. (André) van Montfort, Voorzitter examencommissie - dr. P. (Paul) Pennings, Lid decentrale subcommissie - drs. J.N. (Jeannette) Wouters, Ambtelijk secretaris examencommissie
10.15	10.30	Overleg panel
10.30	11.15	Gesprek met dr. E.B. (Bastiaan) van Apeldoorn, Opleidingsdirecteur Politicologie en Political Science
11.15	11.30	Overleg panel
11.30	12.30	Eindgesprek management <ul style="list-style-type: none"> - dr. E.B. (Bastiaan) van Apeldoorn, Opleidingsdirecteur Politicologie en Political Science - B. (Biejan) Poor Toulabi, LLM, Opleidingscoördinator Politicologie en Political Science - prof. dr. K.I. (Karin) van Oudenhoven - van der Zee, Decaan Faculteit der Sociale Wetenschappen - dr. G.G. (Gerhard) van de Bunt, Onderwijsdirecteur Faculteit der Sociale Wetenschappen - prof. dr. W. (Wolfgang) Wagner, hoofd afdeling Bestuurswetenschap en Politicologie
12.30	13.00	Lunch (=pauze)
13.00	15.30	Opstellen voorlopige bevindingen
15.30	15.45	Mondelinge rapportage voorlopige bevindingen

BIJLAGE 6: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek de eindwerken bestudeerd van afgestudeerden met de volgende studentnummers:

Bacheloropleiding Politicologie

1468324	1917986	2502619
2508151	2508657	2514002
2520317	2521423	2524913
2526577	2541545	2524455
2509740	2175797	1817248

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

- Cursus- en toetsmateriaal van de cursussen:
 - o History of Political Thought
 - o Methodologie van Sociaal-wetenschappelijk onderzoek
 - o EU Governance in an International Context
- Schrijfwijzer Politicologie I en II
- Opzet herzien bachelorprogramma per 2017-2018
- Jaarverslag Examencommissie 2015-2016
- Verslag subcommissie Politicologie van de examencommissie betreffende steekproefsgewijze check op theses en toetsen
- Verslag check cursusedossiers en beoordelingsformulieren BSc Politicologie en MSc Political Science 2015-2016
- Jaarverslag Opleidingscommissie Politicologie 2015-2016
- Verslag commissie Diversiteit
- Uitnodiging en programma training gespreksvaardigheden/diversiteitssensitiviteit voor tutoren

Na afloop van het bezoek ontving het panel aanvullend de volgende stukken:

- Brief faculteitsbestuur en opleidingscoördinator d.d. 16 mei 2017 met bijlagen
 - o Bijlage 1: Notulen Onderwijsstafvergadering Politicologie – Political Science, d.d. 09 maart 2016
 - o Bijlage 2: Notulen Onderwijsstafvergadering Politicologie – Political Science, d.d. 24 oktober 2016
 - o Bijlage 3: Vergelijking beoordeling cursusedossiers examencommissie P1-3 2015-2016 en 2016-2017

